

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

REGIONET Competitive

INTERREG V-A Ausztria- Magyarország Program

ATHU007 – Regionet Competitive

KKV-k nemzetközi versenyképességének erősítése térségi vállalkozói kezdeményezések bilaterális rendszerén keresztül c. projekt

**Mosonmagyaróvári járás – Észak-Burgenlandi –
Römerland Carnuntum REGIONET térségi vállalkozói
kezdeményezés által létrehozott bilaterális
gazdaságfejlesztési munkacsoport
[északi REGIONET gazdasági tengely]
közös bilaterális gazdaságfejlesztési stratégia**

2019. május

A REGIONET Competitive című (ATHU007 számú) projekt az INTERREG V-A Ausztria-Magyarország Program keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával valósul meg.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés és a közös stratégiaalkotás háttere	3
2	A REGIONET bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportot alkotó térségi vállalkozói kezdeményezések stratégiáiban foglaltak összegzése	4
2.1	Mosonmagyaróvári járás	4
2.2	Észak-Burgenland térsége	6
2.3	Römerland Carnuntum térsége	8
3	A térségi stratégiák és bilaterális hálózatfejlesztési folyamat során azonosított közös problémák, fejlesztendő területek, lehetőségek, szabad kapacitások.....	10
4	Javaslatok a határon átnyúló stratégiai együttműködési területek fejlesztésére .	14
4.1	1. prioritás: Szorosabb együttműködés a repülőtérrel	14
4.2	2. prioritás: Regionális termékek támogatása	14
4.3	3. prioritás: Üzleti és információs hálózatok támogatása	15
4.4	4. prioritás: Idegenforgalmi csomagok.....	15
4.5	5. prioritás: Együttműködés az egészségügyi ellátásban.....	16
4.6	6. prioritás: Nők a gazdaságban.....	16
	Függelék	18
	1. számú melléklet – a közös bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoport tagjai által elkészített térségi stratégiák (CD melléklet)	19

1 Bevezetés és a közös stratégiaalkotás háttere

A REGIONET Competitive határtérségi gazdaságfejlesztési projekt az INTERREG V-A Ausztria-Magyarország Program keretében kerül megvalósításra. A két országból összesen tíz gazdaságfejlesztési szervezet működött együtt partnerként. A projekt ún. integrált bilaterális hálózatfejlesztése során egy területi alapú gazdaságfejlesztési folyamat valósult meg.

A projekt által kialakított struktúra a határtérség közel egészét lefedő összesen 13 REGIONET térséget 4 fő úgynevezett gazdaságfejlesztési tengelybe (bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportba) tagolta. Jelen stratégia a projektben „északi gazdasági tengelyként” definiált Mosonmagyaróvári járás - Észak-Burgenlandi-Römerland Carnuntum REGIONET térségi vállalkozói kezdeményezés által létrehozott bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoport/tengely együttműködésében került kidolgozásra.

Jelen stratégia tartalmait a következő főbb tevékenységek/folyamatok alapozták meg:

- Az előzmény projekt által lefektetett mérföldkövekre alapozva a már meglévő egyes térségi vállalkozói platformhálózatok továbbfejlesztésére (a vállalkozói platformok ún. térségi vállalkozói kezdeményezéssé fejlődtek) került sor. Térségi szinten gazdaságfejlesztési stratégiák készültek, amelyek aztán alapját képezték a bilaterális közös stratégiai kialakításának.
- A térségi és bilaterális tevékenységeken keresztül a három szomszédos térség létrehozta az északi REGIONET gazdasági tengely közös gazdaságfejlesztési munkacsoportját. Együttműködésük szakmai tartalmait szándéknyilatkozatban rögzítették. Ezt követően közös workshopokat és tanulmányutakat szerveztek, amelyek a jövőbeli együttműködési területek fókuszált kialakítását kívánták szolgálni a gazdaságfejlesztési szervezetek és térségi vállalkozások közreműködésével. Valamennyi releváns téma, együttműködési lehetőség jelen dokumentumba beépítésre került. A stratégia az északi tengely ún. bilaterális keretmegállapodásának elválaszthatatlan mellékletét fogja képezni.

A stratégia első része összefoglalja a három REGIONET térség osztrák - magyar kapcsolatokat megalapozó stratégiájának fő súlypontjait (Mosonmagyaróvári járás, Észak-Burgenland térsége és Römerland Carnuntum térsége).

A stratégia második részében a közös lehetséges együttműködési területek kerültek kiemelésre, kezdve a problémákkal és a potenciállal bíró fejlesztendő területekkel. Végül a workshopok és a tanulmányutak során keletkezett javaslatok kerültek összefoglalásra.

A stratégia záró fejezetében a bilaterális munkacsoport hat stratégiai fontosságú együttműködési területe/javaslata kerül bemutatásra.

2 A REGIONET bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoportot alkotó térségi vállalkozói kezdeményezések stratégiáiban foglaltak összegzése

2.1 Mosonmagyaróvári járás

A Mosonmagyaróvári járás egy dinamikusan fejlődő térség. Mosonmagyaróvár és vonzáskörzete ipari és szolgáltatási központ, de köszönhetően az ország első felsőoktatási intézményének továbbra is jelentős a mezőgazdasági termelés és feldolgozás. A térség lakossága folyamatosan növekszik köszönhetően a bővülő gazdaságnak, új munkahelyeknek illetve Ausztria közelségének. Sokan költöznek Magyarországra kelti részéről ide. Pozsony közelsége és a még megfizethető lakhatás miatt a szlovák nemzetiségűek száma is magas.

A térség gazdasági, igazgatási és oktatási központja Mosonmagyaróvár, a környező településekről sokan itt dolgoznak. A KSH adatok szerint a megyében működő vállalkozásoknak csak egytizede található itt, ami aránytalan eloszlást mutat a lakossággal. Ennek fő oka a kedvező kereseti lehetőségek Ausztriában. A mikro és kisvállalkozások aránya azonban nagyobb, mint a megye többi részén, ami növekedési lehetőséget hordoz magában.

A jelentős szolgáltatási szektor mellett a járás erős ipari termelő kapacitással rendelkezik. A térség fő vállalkozásai az autóipari beszállítók, de erős a műanyag- és a fémipar, valamint a feldolgozó- és az építőipar is. A Szigetköz Európa legnagyobb szárazföldi deltája hatalmas ívóvíz készlettel, egyedülálló természeti kincsekkel a Duna ágrendszerében. Erre épül a térség öko- és vízi turisztikai kínálata. Az egészségturizmus mellett a termálturizmus is jelen van. Sok turista érkezik ide a fogászati kezelések miatt, de ennek érezhető kihatása nincs a vendégéjszakák számára.

A vállalkozások szakemberhiánnyal küzdenek, mind az egyszerűbb munkavégzést igénylő munkák esetében, mind a mérnökök szintjén. A fejlesztések legtöbbször emiatt nem valósulnak meg, maradnak el. A térség korábbi nagyvállalatai intenzíven együttműködtek az egyetemmel és kutatási intézményekkel, de ezek nagy része bezárt, átalakult, s az új együttműködések még nem jöttek létre a gazdaság és a K+F között.

Az állami szintű területfejlesztési programok mellett Győr-Moson-Sopron megyének és Mosonmagyaróvár városának is van Terület és Településfejlesztési Operatív

Programja. A megye jelentőséget tulajdonít az jármű-, a gép- és az élelmiszeriparnak, valamint az idegenforgalomnak, amelyek szintén fontos elemei Mosonmagyaróvár gazdaságának. A további célok közé tartozik a szomszédos országokkal való sokoldalú együttműködés és a közép-európai gazdasági központok (Bécs, Pozsony, Győr, Budapest) közelségének kihasználása. A városfejlesztési programjai általában rövidtávúak, egy kormányzati ciklusra készülnek, amely a vállalkozások számára nem ad alapot a hosszú távú tervezéshez. A térség gazdasága több lábon (ágazaton) áll, s ezt a struktúrát meg kell őrizni hosszú távon is.

Az Európai Unió határvidékei között a legnagyobb fejlettségbeli, jövedelmi különbség Ausztria és Magyarország között van. Ennek ellenére a járás nagy cégei és kisvállalkozásai állják a (bér)versenyt. Sok munkavállaló a bérkülönbségek miatt természetesen Ausztriában vagy Szlovákiában dolgozik. A vállalkozások itt is a szakképzett munkaerő hiányával küzdenek, főként az alacsonyabb bérszintű munkakörökben. Sok munkavállaló érkezik Magyarország keleti részéből, hogy itt vállaljanak először munkát, de az esetek többségében tovább mennek Ausztriába, Németországba.

A térség fenntartható gazdasági fejlődése tekintetében is érezhetőek különbségek a határ két oldalán. A projektben végzett felmérés alapján a magyarok a szakképzettség hiányát, az osztrákok a 4. ipari forradalmat tekintik a legnagyobb kihívásnak.

A termékek és szolgáltatások iránti alacsonyabb fizetőképesség arra ösztönzi a magyar vállalatokat, hogy az osztrák piacra lépjenek. A lehetőségek azonban korlátozottak az osztrák piacvédelem és a lokálpatriotizmus miatt. A magyarokat erős konkurenciának tartják, mivel főként a kedvezőbb árakkal kívánnak piacot szerezni. Éppen ezért csak al-árvállalkozóként lépnek fel. A mindkét fél számára előnyös piaci rések (niche) nehezen felismerhetők.

A magyar vállalkozások átlátható jogi, intézményi és adózási környezetet igényelnek, mivel ezek nélkül nehézkes a termelő kapacitások bővítése. A határ közelsége a szabályozók mindkét oldali ismeretét követeli. A cégek fejlesztésre és az új módszerek használatára törekednek nem csak a termelésben, hanem a vállalatvezetésben, a menedzsmentben és az emberi erőforrásoknál. Az ezzel egybekötött információáramlatok és a támogatásokhoz való könnyebb hozzájutási lehetőség fontos tényező lehet az együttműködések megkönnyítése és az új piacok megnyitása szempontjából.

Míg több szervezet (kamarák, vállalkozásfejlesztési alapítvány, Széchenyi Programiroda stb.) feladata közé tartozik a vállalkozók informálása, addig nincsenek információs platformok az együttműködő partnerek közvetítésére, ami szintén

támogatná a helyi szintű partnerségek előmozdítását. Jelen projekt nem a klasszikus gazdaságfejlesztési rendezvényeken keresztül törekszik a közös platformépítésre, hanem olyan kezdeményezések révén, amelyek valódi, személyes találkozásokra épülő B2B együttműködési lehetőségeket kínálnak. A kisvállalkozások oldaláról igényként merül fel a tájékozódás, a piacra lépés és az együttműködés elősegítése a térségi gazdaságfejlesztési szervezetek mellett az önkormányzatokon keresztül is. Nezsider és Mosonmagyaróvár már pozitív példaként szolgál, amely további együttműködések alapja lehet. A kölcsönös és változatos kommunikációs és bizalomépítő programok támogatása nagy jelentőséggel bír. Ezek esetében fontos, hogy azok ne csak gazdasági témákat feszegessenek.

A turizmus és az ehhez kapcsolódó helyi élelmiszerellátás is kiemelt fontosságú. Az osztrák oldalon a termelők a bio és az ökológiai termelésben is részt vesznek. A minőségjavítás érdekében hasznos lehetne egy együttműködés a mosonmagyaróvári egyetemmel és a Tejipari Kutatóintézettel. Ezen felül egy meglévő együttműködés kialakítása a közel 200.000 vendég által használt Neusiedler See Card, ahol a mosonmagyaróvári Futura is a kínálat része. Lehetőség van a Szigetközből további látnivalók fogadására. A fogászati turizmus is kínál fejlesztési területeket, hisz a legtöbb beteg csak egy napot tölt a városban.

A SWOT analízis alapján négy lehetséges stratégiai területet határoztak meg, amelyek még tovább szűkíthetők: Lehetőségként az egyes hálózatépítési eszközök (tovább)fejlesztését említhetjük meg. Kockázat tekintetében a gazdaság szerkezetének átalakítása negatív eredményeket is hozhat. A stratégia a vállalkozások innovációs potenciáljának növelését javasolja, nem csak műszaki téren, hanem HR, kommunikáció, marketing és piaci kapcsolatok területén is. A turizmusban egy egymásra épülő kínálat kialakítására van igény. A vállalkozások közötti kapcsolatot is erősíteni kell, amit egy közös platform katalizálhat. A cégek együttműködése magas prioritással bír. A meglévő együttműködések bemutatása - a nagyközönség számára - is célszerű lehet, annak érdekében, hogy mindenki tisztában legyen azzal, hogy egyáltalán nem lehetetlen kialakítani határon átnyúló gyümölcsöző együttműködések.

2.2 Észak-Burgenland térsége

E dokumentum az Észak-Burgenland alatt nem az egész NUTS 3 régiót érti, hanem csak a Nezsideri járás és Eisenstadt környékére fókuszál.

A Nezsideri járás mindkét szomszédos országot (Magyarország és Szlovákia) határolja és kiemelten jó határon átnyúló kapcsolatokkal rendelkezik velük. A térség gazdaságát a szolgáltató ágazat és ipar dominanciája jellemzi, de a mezőgazdaság, főként a szőlő és bortermelésen keresztül megőrizte erős pozícióját. Az

idegenforgalom tekintetében a Fertő tó számít a legfőbb látványosságnak. Az Eisenstadti járásban található a tartományi főváros Eisenstadt, ami egyben a tartomány gazdasági, igazgatási és oktatási központja is. A térség jó nyugat-keleti közlekedési és vasúti infrastruktúrával rendelkezik, az észak-déli összeköttetés fejlesztése a Fertő tó és a Lajta-hegység által határolt természetvédelmi szempontból érzékeny szűk terület miatt nehézkes, sok társadalmi és természeti konfliktussal terhelt.

Mindkét térség népessége erősen növekvő tendenciát mutat, egyre több magyar választja lakóhelyéül. A bruttó regionális termék és a termelékenység tekintetében a térség az osztrák régiók között közepesnek számít. A bruttó hozzáadott értéket elsősorban a szolgáltatások adják, átlagosan erős a másodlagos szektor, és ezen felül jelentős mezőgazdaság is, amely ágazat sok munkavállalót foglalkoztat.

A vállalkozások 99%-a mikro és kisvállalkozás, amelyek a foglalkoztatottak felének adnak munkát. A cégtulajdonosoknak nap szinten kell részt venni a vállalkozás működésében, ezért csak korlátozottan tudnak még emellett hálózatfejlesztési programokon is részt venni. A legnagyobb termelő cégek a két térségben eloszlanak, a legnagyobb szolgáltatók a tartományi főváros adottságai miatt Eisenstadt környékén található. A legnagyobb ipari vállalkozások a műanyag-, az energia- és az elektronikai-, valamint az élelmiszeriparban működnek. A kamarai tagok száma alapján a kézműipar, a kereskedelem és a turizmus ágazatai a legjelentősebbek, míg a szakmacsoportok között a fémiparosok dominálnak, akik létszáma azonban csökkenőben van. A helyi ellátás inkább a regionális központokban koncentrálódik, egyre több településen hiányzik már a bolt, étterem és a posta.

A növekvő online kereskedelem ellenére a térségben a vásárlóerő aránya csak kis mértékben csökkent. Ehhez hozzájárul a nagy számú magyar és szlovák vendégmunkás is, akik az Ausztriában megkeresett jövedelmüket helyben költik el. A térség lakossága jellemzően a városok szélén található bevásárlóközpontokat keresik fel. Fontos megemlíteni, hogy a bérleti díjak a város központjában – Eisenstadtban - drágábbak. A belváros újraélesztése érdekében szakmai és kulturális programokat szerveznek. Ebben Nezsider élen jár, illetve sok magyar jön a városba vásárlás céljából. A város marketingében eszközölt változtatásokkal a belvárosi kereskedelmet inkább az idegenforgalom irányába szándékozzák terelni.

A turizmus fontos szerepet játszik a térségben (1,4 M vendégéjszaka csak a Fertő tó körül). A Fertőzugban található St.Martin Therme & Lodge vendégforgalma és vendégéjszaka száma is jelentős, de a legnagyobb attrakció továbbra is a Fertő tó. Legtöbben a sportlehetőségek, a nemzeti park, a magas színvonalú mörbischi-, st.margaretheni kulturális események vagy a Haydn Fesztivál és a világörökség miatt látogatnak a térségbe, illetve a desztináció választása mellett fontos érv a

kerékpározás és a jól kiépített infrastruktúra is. Lehetőségként említendő az ajánlatok csoportosítása, a természettel, a kultúrával és borturizmussal (csomagok). A turisztikai kisvállalkozások egyik kiugrási lehetősége lehet, a nagy eseményekkel (event) szolgáltatói együttműködés, valamint határon átívelő kínálatok kialakítása, amelyek a térség egyediségét növelik.

Észak-Burgenland gazdaságának fejlesztésére három stratégiai irányt dolgoztak ki. Az első a növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások és ágazatok támogatásával foglalkozik. A vezető vállalkozások innovációs és beszállítói húzóerejét ki kell használni, a KKV-kat tovább kell fejleszteni és munkahelyeket kell teremteni, illetve megtartani. Fejleszteni kell a helyi ellátási rendszert, és támogatni kell a vállalkozások innovációs tudatosságát. A szolgáltatásokat az egyéni és a mikrovállalkozások támogatásával kell decentralizálni. Az értékláncban való részvétel növelése érdekében a turizmusnak szorosabban kell együttműködnie a regionális mezőgazdasággal. Innovációkat, termék- és kínálati fejlesztéseket kell végrehajtani (például ökoturizmus, a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó turisztikai tevékenységek vagy az egészségügy és az oktatási turizmus területeken). Létre kell hozni a területek közötti együttműködést és a minőségi és fenntartható egy- és többnapos turisztikai ajánlatokat. Az ajánlatok változatossága mellett a marketingre is nagy súlyt kell fektetni.

A második pont a regionálisan differenciált telephelyfejlesztéssel függ össze. A régió előnye a kedvező elhelyezkedés. Az infrastruktúra adott, de a közösségi együttműködés és a gazdasági övezetek még erősebbé tehetik. A klingenbachi határátkelő bővítenő és fejlesztendő. A kistérségi együttműködést a gazdaság, a kultúra és szociális területeken is támogatni szükséges. A térségen belüli koordinációt is hatékonyabbá kell tenni.

Harmadik prioritás a kooperáció és a regionális együttműködés, nemcsak a térségen belül, hanem a szomszédos tartományokkal vagy országokkal. Közös célok és szinergiák mentén kell az együttműködések-, közös munkaterületeket és munkahelyeket (co-working spaces) kell kialakítani. A települések mellett a vállalkozásoknak és a határon átnyúló nemzeti parknak is óriási jelentősége lehet ebben.

2.3 Römerland Carnuntum térsége

A Römerland Carnuntumi leader-régió a Bruck an der Leithai közigazgatási területén belül található. A térség a bécsi reptér körül terül el, ami miatt gazdaságfejlesztési szempontból több mint ideális színtér. A közúti infrastruktúra kiemelkedő. A vonatközlekedés a Railjeteknek, a regionális és helyi vonatoknak, illetve a City

Airport Trainnek köszönhetően magas színvonalú és a térségben élők napi szinten veszik igénybe, mivel sokan az Airport Cityben vagy Bécsben dolgoznak.

Römerland Carnuntum Ausztria legerősebben növekvő régiója. A lakosság száma folyamatosan növekszik, ami inkább köszönhető a bevándorlásnak, mint a születési ráta növekedésének. Bécs környéke Európa legerősebb gazdasági régiói között található, és Ausztrián belül is a vezető régiókhoz tartozik a bruttó regionális termék és a termelékenység szempontjából. A térséget erős szolgáltatási szektor és ipar jellemzi, a mezőgazdaság kevésbé jelentős.

A fejlesztési stratégiák közül az Alsó-Ausztriai fejlesztési koncepció és a helyi leader fejlesztési stratégia mérvadó esetünkben. Ezek szerint egyenlő életkörülményeket kívánnak teremteni minden társadalmi csoport számára, versenyképes régióvá akarnak válni a meglévő adottságaik és erősségeiken keresztül, valamint meg akarják őrizni a természeti erőforrásokat. A fejlesztési elképzeléseknek alulról kell érkezniük és helyi döntéshozók által megvalósulniuk. A hangsúly a következő témákon van: élhető települések, fenntartható helyi gazdaság & minél több tömegközlekedés, társadalmi infrastruktúra, helyi ellátás, természet & környezet, szabadidő, rekreáció, turizmus és kultúra, mezőgazdaság és erdészet.

A gazdaság a mikro és kisvállalkozásokra épül, a vállalkozások kb. fele csak egy embert foglalkoztat. A kereskedelem és szolgáltatások szerepe is jelentős. Ez főként a reptérnek köszönhető, de vannak más nagy helyi szolgáltatók is. A egyéni szolgáltatás területén a három legerősebb szegmens a személyi tanácsadás és konzultáció, az egyszemélyes (egyéni vállalkozók) szolgáltatók és az egészségturisztikai szolgáltatók: pedikűrösök, kozmetikusok és masszőrök.

A térségben több a munkahely, mint az itt élő lakos, sok munkavállaló ingázik a térségbe. Az ipari tanulók aránya azonban az alsó-ausztriai átlag alatt van.

A vásárlóerő az országos átlagot meghaladja. A vásárlások tizedét online-platformokon bonyolítják le, ami a lakosság városi életmódjára vezethető vissza.

Az idegenforgalom négy speciális területe a régióban: táj & természet, kulináris & borutazási ajánlatok, egészségügyi ajánlatok, valamint művészeti és kulturális ajánlatok. A régió legfontosabb természeti kínálata a Duna.

A térség mezőgazdaságát a paraszti gazdaságok alkotják. A kis családi vállalkozások fennmaradásához a helyi fogyasztást élni kiteni szükséges. A helyi élelmiszerek népszerűsítése kiemelt jelentőségű, hangsúlyozni kell azok egyedülállóan jó minőségét. Az ökológiai mezőgazdaság nagy fellendülést élt meg az elmúlt időben, ami kiszolgálja a fogyasztók igényeit. A carnuntumi borvidéken a nagyobb vállalkozások már egy „márkaközösségbe” tömörültek annak érdekében, hogy hangsúlyosabban tudják a borvidéket képviselni a piacon.

A régió kihívásai közé tartozik a 7,6%-os (Bruck/Leitha munkaerőpiaci közigazgatási területe) ill. 9,1%-os (Schwechat munkaerőpiaci közigazgatási területe) munkanélküliség, valamint a munkáltatók reptér körüli koncentrációja. Az idegenforgalom növekedési potenciálját jelentheti az eltöltött vendégéjszakák számának növelése. A regionális termékeket egy online platformon lehetne értékesíteni, ezzel is kiszolgálva a lakosság fogyasztási szokásait.

Römerland Carnuntum három stratégiai prioritást határozott meg. Az első a vállalkozói hálózatokkal foglalkozik. Ezeket ágazatokon átívelő módon kívánják a térségen belül megvalósítani, pl. a mezőgazdaságban, vagy a KKV-knál. Ezen túlmenően a nemzetközi hálózatok kialakítása is fontos. Közös platformra szeretnék hozni a vállalkozásokat tapasztalat és alkalmazható üzleti tervek egymás közötti megosztása céljából. Ezeket információs estek és hálózati találkozók révén lehet megvalósítani.

Második pont a szakképzés és a nemzetközi üzleti kapcsolatok támogatása. A globalizációnak köszönhetően a határokon átnyúló együttműködések már teljes mértékben természeteseek. Minél nagyobb egy cég, annál egyszerűbben talál együttműködő partnereket. A KKV-k vezetőinek magas szintű teljesítményt kell nyújtaniuk, ezért is fontos a folyamatosan képezni magukat. Lépést kell tartaniuk a digitalizációval. A vidéki munkahelyek sokszínűségét elő kell mozdítani.

Az utolsó pont az élelmiszer-/helyi ellátási iparágra összpontosít, amely az ágazatközi fejlesztést célozza meg. A cél az élelmiszer minőségének, eredetének és sokféleségének megőrzése, valamint a hozzáadott érték növelése. Itt is fontos a KKV-k szakmai és anyagi támogatása. Létre kell hozni a regionális termékek korszerű minőségi szabványát és marketing platformját. E célból megfelelő logisztikai céggel kell kooperálni. A térségi közvetlen marketing cégeket és vállalkozásokat (konkurencia helyett) partnerként kell kezelni.

3 A térségi stratégiák és bilaterális hálózatfejlesztési folyamat során azonosított közös problémák, fejlesztendő területek, lehetőségek, szabad kapacitások

A három térség (Mosonmagyaróvári járás, Észak-Burgenland és Römerland Carnuntum) egy olyan határtérségben található, ahol az Európai Unió tagállamai között a legnagyobb a különbség (két ország viszonylatában). Ezért is nagy kihívás a két ország gazdasági résztvevői között piaci együttműködést létrehozni.

Mindhárom térség jó infrastruktúrával rendelkezik, és jó összeköttetésben állnak a közép-európai gazdasági központokkal (Bécs, Pozsony, Győr) autópályákon és

vasútvonalakon egyaránt. Römerland Carnuntumban található a Bécs-Schwechat-i repülőtér, amely a régió motorjaként szolgál. Ezt a potenciált más térségek előnyére is lehetne fordítani. Ezen túlmenően Észak-Burgenlandban található Eisenstadt, amely tartományi fővárosként és közigazgatási központként funkcionál.

Mindhárom térségben a népesség népességnövekedése nem a születéseknek, hanem a betelepülőknek köszönhető. A Mosonmagyaróvári járásba sokan érkeznek Kelet-Magyarországról a jobb megélhetés és munkalehetőség miatt. A helyiek leginkább Ausztriában dolgoznak, páran már életvitelszerűen is ott élnek. Emiatt is nehéz a magyar vállalkozásoknak megfelelő munkaerőt találni. A falvakban sok szlovák nemzetiségű él, a kedvező árszínvonal és Pozsony közelsége miatt.

A két osztrák régió gazdaságát a mikro és kisvállalkozások alkotják, ezeket jóval nehezebb hálózatosítani, mint az erre külön munkaerőt delegálni képes nagy vállalatokat. Ezzel szemben Mosonmagyaróvár térségében nagyobb vállalkozások találhatók, akik leginkább jármű- vagy műanyagipari beszállítók. Van együttműködési szándék az osztrák vállalkozásokkal, de ez megfelelő/megbízható piaci információk hiányában kevésbé lehetséges. Az osztrák vállalkozások kevésbé nyitottak az együttműködésre a számukra konkurenciát jelentő és alacsonyabb árakon termelő, szolgáltató magyar vállalkozásokkal. Így vállalkozásra szabottan kell feltérképezni és megtalálni a mindkét fél számára előnyös helyzeteket.

Az ipar mellett erős szolgáltató szektor jellemző mindhárom régióra és szinte mindenütt a mezőgazdaság is fontos szerepet játszik (foglalkoztatás, karakterisztikus helyi termékek). Nagy hangsúlyt fektetnek a helyi és bio élelmiszerek forgalmazására. Egy online platformon keresztül jobban lehetne ezeket értékesíteni, mivel az online eladás egyre nagyobb arányt képvisel. A mosonmagyaróvári egyetemmel és a kutatóintézzettel való együttműködés hozzájárulhat a minőség javításához, ami fontos kapocs lehet az egységes, közös márká kialakításához.

Mindhárom térség jelentős idegenforgalommal rendelkezik, amelyek alapja az egyedülálló természeti környezet: Fertő tó, Duna, Szigetköz. A térségi tematikus kínálatok összekapcsolásán keresztül létrejöhetnek több napos csomagok, amelyek a vendégéjszakák számát eredményezik mind Magyarországon mind Ausztriában.

További együttműködési terület lehet a növekedési potenciállal rendelkező vállalatok támogatása, hálózatosítása, illetve együttműködéseik és nemzetközi üzleti kapcsolataik elősegítése, amely csak határtérségi együttműködés által érhető el.

A lehetséges együttműködési területek kialakítása, összehangolása érdekében a térségek képviselői többször találkoztak. Tanulmányutakat, bilaterális hálózatépítő workshopokat és B2B találkozókat tartottak. Az alábbiakban ezeknek az eredményei kerültek összefoglalásra.

A repülőtér-régiójával való együttműködés kiemelten fontos, ezért a témát érintően külön workshop került megrendezésre. A hatékony együttműködés létrehozásának érdekében a fejlesztési lehetőségeket egyeztetették.

A repülőtér honlapja platformként is működhetne, ahol a kereslet (beszállító, szolgáltató) szektorok szerint jelenne meg. A nagy beszerzéseket nemzetközi pályázatokon keresztül írják ki, de a kisebb munkáknál egy széles vállalkozói körnek lehetne lehetőséget adni. Ehhez a repülőtér rendelkezhet a szállítói profilok listájával, ahova a vállalkozásoknak lehetősége lenne felkerülni.

A repülőtéri rendezvényeket a regionális partnerek részvételével kell megszervezni, és nekik is lehetőséget biztosítani arra, hogy ott bemutassák saját programjaikat. Kerekasztal beszélgetéseket és hálózatépítő találkozókat lehetne szervezni a repülőtér területén, illetve annak részvételével, hogy a hálózatépítés még közvetlenebb legyen. Ott a vállalkozásoknak lehetőséget kell teremteni a bemutatkozásra.

A munkaerő-információs platform hasznos hirdetési felületként szolgálna, ahol a reptéri munkavállalókat potenciális ügyfélként szólítanák meg.

A regionális termékeket mobil standokon lehetne értékesíteni, amelyek szezonális kínálattal rendelkeznének. Az utasok elég időt töltenek a reptéren, az utolsó vásárlásaikat ekkor ejtik meg. Regionális termékeket is vihetnének haza ajándékként.

A reptéri szállodák kapacitáshiánnyal küzdenek. Jelenleg a harmadik hotelt építik, és nem terveznek továbbiakat. A mosonmagyaróvári hoteleket be lehetne vonni a késések miatt várakozni kényszerülő utasok elhelyezésébe. Az autópályás összeköttetés már adott, csupán egy közvetlen vasúti összeköttetés kellene még Győr irányába. Már rendelkezésre állnak ehhez készült megvalósíthatósági tanulmányok, amelyek a repülőtér Magyarország irányából tömegközlekedéssel történő megközelíthetőségével foglalkoznak. A fent leírtak eredményeként megoldható lenne az elszállásolási nehézség.

Együttműködés jöhetne létre a biztonsági szolgálatok szintjén, vagy a repülőtér Győrből taxival történő összekapcsolásával, figyelembe véve a különböző jogi rendelkezéseket.

A hálózatépítő workshopok egyik fontos megállapítása, hogy a nagyvállalatok egyedül is képesek külföldre menni, mert ehhez megvan a szükséges munkaerejük. A KKV-k számára a közös megoldások jelentenek segítséget, máskülönben nem lenne rá szabad kapacitásuk. A szűkös anyagi keretek miatt a mikrovállalatoknak erre nincs lehetősége.

Szűkös pénzügyi forrásaik miatt a mikrovállalkozásoknak kiemelt szerepet kell kapniuk a nemzetközivé válási törekvéseknél és a piaci bővítési célokban. Támogatni kell őket a piaci rések megkeresésében és kihasználásában.

További közös B2B találkozókat kell szervezni, mivel ez bizonyult az egyik leghatékonyabb eszköznek az együttműködési lehetőségek növelése szempontjából. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az ágazatspecifikus üzletember találkozók a koncentrációjuk miatt sikeresebbek. Ezeket érdemes továbbra is forszírozni.

Az osztrák partnerek részéről a hiányos nyelvtudás problémája merült fel. A közös nyelv megtalálása érdekében mindkét félnek jól kell beszélnie angolul, vagy a magyarok németül, mert a nyelv nehézsége miatt, a magyar nyelvtudás nem várható el. Ezért a nyelvi akadályok csökkentése érdekében német üzleti nyelvtanfolyamokat javasolt szervezni.

A generációváltás lehetőséget kínál az együttműködések meglévő akadályainak csökkentésére. A fiatalok nyitottabbak, legalább egy idegen nyelvet beszélnek. A közös fellépések végrehajtását hozzájuk is igazítani kell.

Különböző együttműködések valósíthatóak meg az (állami és magán) egészségügyi szolgáltatók, valamint az úton, vasúton és hajókkal történő logisztikában. A régióban működő multinacionális vállalatok számára ismertetni kell a határokon átnyúló beszállítói lehetőségeket.

Példának okáért, egy konkrét esetben egy burgenlandi székhelyű cég, a (kis) regionális áru fuvarozás számára kisebb határátkelőhelyek megnyitását vetette fel.

4 Javaslatok a határon átnyúló stratégiai együttműködési területek fejlesztésére

4.1 1. prioritás: Szorosabb együttműködés a repülőtérrel

Az intézkedés általános célja:

A bécsi nemzetközi repülőtér fontos szerepet játszik Közép-Európában, nemcsak utasközpontként működik, hanem a logisztikai centrumként is. A környező régiók kihasználhatnák a kedvező elhelyezkedésükből eredő előnyöket, és ezzel növelhetik versenyképességüket. A szorosabb együttműködés révén lehetőség nyílik arra, hogy a vállalkozások kis projektekből részt vegyenek, vagy beszállítói válnak. A meglévő osztrák beszállítói kör bővülése érdekében lehetőség teremtése a magyar KKV-k bevonására (pl. catering, szállás, rendezvényszervezés, IT stb.). A repülőtérnek a magyar vállalkozások számára releváns szolgáltatásokról kell információt biztosítani.

A tervezett intézkedések leírása:

- a repülőtér honlapját egy olyan platformmá kell fejleszteni, hogy a kereslet ágazatok szerint jelenjen meg
- a repülőtéri vállalat beszállítói profiljának bővítése
- mosonmagyaróvári hotelek bevonása a késések miatt várakozni kényszerülő utasok elhelyezésében
- kerekasztal beszélgetések, hálózatépítő találkozók a repülőtéren ill. annak képviselőivel
- rendezvények a repülőtér területén a partnerek közvetlen részvételével
- megjelenés a munkavállalói információs platformon

4.2 2. prioritás: Regionális termékek támogatása

Az intézkedés általános célja:

A regionális termékek nemcsak a frissességet, hanem az egyediséget is biztosítják. Ezeket mikro- és kisvállalkozások állítják elő, amelyek a két osztrák régióban a helyi gazdaság legnagyobb részét teszik ki. A terjesztést optimalizálni kell és a termelők igényeihez kell igazítani. Itt fontos a tudástranszfer, a jó gyakorlatok bemutatása és a kölcsönös meghívás egymás rendezvényeire. A Széchenyi István Egyetem mosonmagyaróvári mezőgazdaságtudományi és élelmiszeripari kara mellett mindkét oldal mezőgazdasági és gazdasági kamaráit be kell vonni, továbbá a Slow Food Burgenland ill. a Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel kiemelt szakmai, koordinációs szereplők. Fontos kérdés, hogy ezek a helyi termékek hogyan jelenhetnének meg frekventált helyeken pl. bécsi repülőtér, Outlet Center Parndorf.

A tervezett intézkedések leírása:

- mobil standok a regionális termékeknek (szezonálisan)
- együttműködés a mosonmagyaróvári egyetemmel, a kamarákkal, a Slow Food Burgenlanddal és a nemzeti parkkal
- speciális üzletek a regionális termékek számára esetlegesen online-shop

4.3 3. prioritás: Üzleti és információs hálózatok támogatása

Az intézkedés általános célja:

A térség gazdaságfejlesztési szereplőinek (projekt partnerek és kamarák) folyamatos stratégiai és operatív szintű együttműködése és kapcsolattartása. Ezekre előre rögzített alkalmakon (évente min. egyszer személyes találkozó) és eseti találkozók (rendezvények, tanulmányutak, üzletember találkozók, vállalkozói estek stb.) során kerül sor, amelyekre a kamarák bevonása is kiemelten fontos. A határ mindkét oldalán igényként merült fel, hogy több információt kapjanak a másik oldalról. Ez növelné a vállalatok befektetési és együttműködési hajlandóságát.

A tervezett intézkedések leírása:

- B2B találkozók és hálózatosító rendezvények
- a kamarák egymás között információcserét hajtanak végre, majd ezeket kölcsönösen továbbítják

4.4 4. prioritás: Idegenforgalmi csomagok

Az intézkedés általános célja:

Egy megye/kistérség nem válhat meghatározó térséggé az országban megfelelő mennyiségű turisztikai kínálat nélkül. A megfelelő csoportosítás által egy sokoldalú ajánlatot hozhatnak létre. A gazdasági és társadalmi helyzet hasonlósága mellett a turizmusban is hasonló adottságokkal rendelkeznek a térségek, a fejlettségi szintjük (vendégéjszakák száma) azonban nagyságrendekkel eltér. Az érzékeny természeti környezet (Fertő-tó, Lajta és Duna-völgye, Szigetköz) egy 50 km-es rádiuszon belül helyezkedik el, ami jó lehetőséget kínál arra, hogy a térségbe érkező vendégek tartózkodási ideje (vendégéjszakák száma) meghosszabbodjon a bővülő közös kínálatokon keresztül. Ehhez kapcsolódó fontos feladat a három térség kínálatából egy további, kiegészítő kínálat kialakítása a térségi turizmus-szervezetekkel együttműködve (Szigetköz Turizmusáért Egyesület, Neusiedler See Tourismus GmbH, TV Römerland Carnuntum Marchfeld). Az eltöltött éjszakák számát növelni szeretnék és a még meglévő potenciálokat kiaknázni. Már ugyan létezik egy határon

átnyúló kártya, amely meglehetősen elterjedt, de több ilyen kezdeményezést kellene megvalósítani.

A tervezett intézkedések leírása:

- csomagok felállítása
- kerékpárutak a határon keresztül
- vízfelületek használata
- a kulturális- és borturizmus összekapcsolása
- együttműködés a térségi turizmusszervezetekkel

4.5 5. prioritás: Együttműködés az egészségügyi ellátásban

Az intézkedés általános célja:

A bilaterális együttműködés utolsó szakaszában merült fel az igény, elsősorban a magyar oldali résztvevők javaslatára. Ez alatt nemcsak az állami ellátást kell érteni, hanem a magánszektort is, amely folyamatosan prosperál. Sok osztrák érintett (beteg) érkezik Magyarországra, mivel itt olcsóbb az ellátás (pl. fogászat). Ezt az ágazatot érdemes tovább kell fejleszteni, és az egyes szereplőknek fel kell ismerniük a szinergialehetőségeit. Ehhez szükséges az osztrák oldali szereplők (állami és magánszféra) részvételével, - a partnereken keresztül - egy első együttműködési lehetőségeket felmérő találkozó szervezése.

A tervezett intézkedések leírása:

- tudáscserére alkalmas találkozók szervezése

4.6 6. prioritás: Nők a gazdaságban

Az intézkedés általános célja:

A vállalkozói szellem sokféleségét a női vállalkozók támogatásával lehet elérni. A nők számára gyakran nehéz az üzleti életben érvényesülni, mivel a karrier mellett egy családról is gondoskodniuk kell. A problémák függetlenek az országoktól, ezért is fontos az egymás közötti tapasztalatcsere. Állandó kapcsolatoknak kell létrejönniük, illetve egymást jobban meg kell ismerni. Az első lépések már megtörténtek ebben az irányban. Szoros kapcsolat van a WK Burgenland és a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara női tagozatai között, rendszeres találkozókat szerveznek. A REGIONET hálózatával ezek a kapcsolatok kölcsönösen használhatók erre a célra. A következő rendezvényeiknél a projektpartnerek is meghívásra, illetve általuk további női tagok/vállalkozók bevonásra kerüljenek.

A tervezett intézkedések leírása:

- évente többszöri találkozó
- felváltva Ausztriában és Magyarországon
- ezt egy üzemlátogatással megtoldva

Függelék

A dokumentum az egyes regionális stratégiák (Mosonmagyaróvár, Észak-Burgenland, Römerland Carnuntum) és a kétoldalú hálózatfejlesztés eredményei alapján készült. A forrásmegjelölések megtalálhatók a közös stratégia alapját képező regionális stratégiákban. A térségi stratégiák a jelen közös stratégia mellékletét képezik.

1. számú melléklet – a közös bilaterális gazdaságfejlesztési munkacsoport tagjai által elkészített térségi stratégiák (CD melléklet)